

Forces Nederland
Postbus 373
4100 AJ Culemborg
06-2121 8858
info@forces-nl.org

Aan: De Minister van VWS
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Uw Kenmerk: POG/GB 2.464.003
Betreft: Uw antwoord op klacht TV-spotje "Collega's", STIVORO

Culemborg, 2 april 2004

L.S.

Wij hebben uw antwoord op onze klacht over het TV-spotje "Collega's" laat, doch in goede orde ontvangen. Uw antwoord, d.d. 24 maart 2004, verbaast ons echter zeer.

In de eerste plaats verwijst u in uw antwoord naar het rapport van de Gezondheidsraad, een rapport dat in de pers sterk bekritiseerd is en onmogelijk objectief genoemd kan worden, gezien het feit dat het overgrote deel van de commissie van de GR grote belangen heeft bij een negatieve stellingname tegenover meeroken (zie Bijlage 1). Enerzijds omdat ze functies bekleden bij het Astmafonds dat, zoals bekend, subsidiegever is aan Stivoro, anderzijds met de makers van farmaceutische nicotine.

In uw antwoord aan Mevr. A. Kant, neemt u echter letterlijk grote fragmenten over uit een brief van 18 december 2003 van dezelfde GR-leden aan uw ministerie (Kenmerk: U 1890/EJS/mj/690-M). Daarmee schaart uw ministerie zich aan de kant van dezelfde belangenbehartigers. Een verzoek van de auteur van het HP-artikel, om het GR-rapport te laten doorlichten door een onafhankelijke groep statistici, die geen banden hebben met de heersende gezondheidszorgdoctrine, heeft u naast u neergelegd. De geloofwaardigheid van de overheid als onafhankelijke en objectieve wetgever komt hiermee in geding.

In de tweede plaats reageert u op onze klacht of u het ethisch verantwoord vindt om als overheid bevolkingsgroepen tegen elkaar op te hitsen via een verwijzing naar uitspraken van de Reclame Code Commissie (RCC). Dat is erg merkwaardig: beschouwt u de Stivoro spot als reclame? Daarmee gaat u in ieder geval niet in op onze opmerking dat er een verschil is in de perceptie van het publiek op overheids- en op industriële reclame. Overheidsspots, zoals Postbus 51 uitingen zijn, worden een hogere waarheidswaarde toegedicht dan commerciële uitingen. De overheid heeft daarom ook andere en hogere ethische normen te volgen dan de commercie. Wij formuleerden in onze brief een overzicht van die algemeen geaccepteerde normen (Bijlage 2). U gaat echter niet inhoudelijk in op ons verwijt dat u deze niet volgt. In plaats daarvan verschuilt u zich achter een orgaan dat ingesteld is om commerciële uitingen te beoordelen.

Het bovenstaande samenvattende constateren we dat het Ministerie gezien haar verstrengelde belangen en de onvoldoende eigen ethische verantwoording niet de rechtspersoon blijkt te zijn die op een onafhankelijke manier haar eigen handelen kan beoordelen. Wij willen daarom via deze brief een oordeel vragen aan de Nationale Ombudsman over het handelen van het Ministerie van VWS in deze zaak. Een kopie van deze brief zal dan ook aan de Nationale Ombudsman worden verzonden.

Hoogachtend,

Stichting Forces Nederland
W. Maessen

Bijlage 1

prof. dr. JC De Jongste (voorzitter)

Farmaceutische fabrikant Pfizer (participant in het 'Partnership Stop met Roken') organiseerde in oktober 2003 een congres in Amsterdam. Pfizer doneerde de deelnemersbijdragen aan het Sophia Kinderziekenhuis, waar commissievoorzitter De Jongste hoogleraar kinderlongziekten is. Zie http://www.cardiology.nl/cardiology/pdf/uitnodiging_pvus.pdf Verder is De Jongste buitengewoon hoogleraar van het Nederlands Astma Fonds. Uit de tekst "Het Nederlands Kanker Instituut heeft berekend dat in Nederland door passief roken elke week gemiddeld vier volwassenen aan longkanker sterven." van de webpagina <http://www.stivoro.nl/dekleine/ouders/waarom.html> blijkt dat het Astma Fonds op het standpunt staat dat meerroken dodelijk is. Verder blijkt uit <http://www.stivoro.nl/organisatie.php?sitenaam=financien> dat het Astma Fonds een van de financiers is van Stivoro, een organisatie die een stevige campagne voert tegen roken en meerroken.

prof. dr. ir DJJ Heederik

Heederik is lid van PEBO, een onderzoeksadviescommissie van het Nederlands Astma Fonds. Zoals hierboven bij commissielid De Jongste vermeld, staat het Astma Fonds op het standpunt dat meerroken dodelijk is, en is het Astma Fonds een financier van Stivoro, die o.a. recent op TV een zeer agressieve campagne voerde tegen meerroken.

prof. dr. ir FE van Leeuwen

Van Leeuwen is hoogleraar epidemiologie, bij het Nederlands Kanker Instituut. Zoals hierboven bij De Jongste staat vermeld, staat het Nederlands Kanker Instituut op het standpunt dat meerroken dodelijk is. Verder schreef Van Leeuwen al in 1994 een artikel (<http://forces-nl.org/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&artid=8>) waaruit blijkt dat zij op het standpunt staat dat meerroken ongezond en dodelijk is. Het standpunt van Van Leeuwen was dus al bekend, voordat zij werd geïnstalleerd als commissielid voor het rapport over meerroken.

drs PI van Spiegel

Commissielid Paul van Spiegel werkt momenteel mee aan een evaluatie van de zogeheten RookStopTherapie. Het onderzoek wordt mede gefinancierd door het farmaceutische bedrijf GlaxoSmithKline (producent van Nicorette) dat de site hulpbijstoppenmetroken.nl heeft opgezet en in Italië betrokken was bij een omkooptenschandaal (bron: The Guardian, 13 februari 2003). Van Spiegel publiceerde in 1997 over een tevredenheidsonderzoek waarin twee inhalatiepoeders voor astmapatiënten met elkaar werden vergeleken. Beide producten staan bekend als uitstekende middelen, maar uit het onderzoek bleek dat patiënten het middel Turbuhaler beter vonden dan het middel Diskus. Toevalligerwijze werd het onderzoek gesponsord door Astra, de fabrikant van Turbuhaler. Bij zulke onderzoeken is het heel makkelijk om het gewenste resultaat te krijgen. Het enige dat je hoeft te doen is patiënten vragen te stellen die de nadruk leggen op de voordelen van je eigen product. Dit soort onderzoeken worden wetenschappelijk doorgaans als dubieus gezien, dus dit doet twifelen aan de objectiviteit van Van Spiegel. Verder is Van Spiegel lid van de commissie van het anti-rookbeleid van de Nederlandse Vereniging van artsen van Longziekten en Tuberculose. Bovendien is Van Spiegel lid van de Smoking Control & Education commissie van de European Respiratory Society. Daarnaast is Van Spiegel vertegenwoordiger van het 'Partnership Stop met Roken'. Verder is Van Spiegel betrokken bij het Nederlands Astma Fonds (dat zoals genoemd anti-meerroken is en medefinancier van anti-rookorganisatie Stivoro). En slotte ontvangt Van Spiegel diverse onderzoeksgelden van farmaceutische bedrijven (waarvan sommigen anti-rook zijn) voor klinisch onderzoek.

prof. dr FWA Verheugt

Commissielid Verheugt was in 2000 medeorganisator van een medisch congres in Wenen waarvan het farmaceutische bedrijf Pharmacia & Upjohn (eigenaar van de website stoppenmetroken.nu) een van de hoofdsponsors was. Zie http://www.cardio-congress.com/selected_congresses/update/content.htm

Prof. dr VJ Feron

Emeritus hoogleraar toxicologie Feron heeft in de jaren tussen 1977 en 1988 gewerkt voor TNO-Voeding en in die tijd wel eens onderzoek gedaan waar geld van de tabaksindustrie bij betrokken was. Volgens enkele andere leden van de commissie heeft Feron tijdens de vergaderingen nooit blijk gegeven van enige vooringenomenheid jegens het onderwerp. Eigenlijk eerder het tegendeel. De wetenschapper hamerde in de adviescommissie als toxicoloog erg op de naar zijn oordeel enorme risico's van aldehyden in tabaksrook.

Bijlage 2

- niet-schaden (de ander geen schade toebrengen): door het onterecht afschilderen van rokers als moordenaars stelt u ze in een kwaad daglicht in de ogen van de rest van de bevolking en voert u de spanningen in de samenleving onterecht op.
- weldoen (in handelen en praktijk het goede doen en bevorderen): men kan onmogelijk beweren dat een dergelijke spot de 5.000.000 Nederlanders die roken goed doet. In tegendeel u verhoogt hiermee (en trouwens met de gehele wijziging van de Tabakswet) de stress onder de bevolking, rokers en niet-rokers.
- autonomie (zoveel mogelijk respect opbrengen voor het unieke en de eigen keuzes van mensen): zolang mensen hun omgeving geen schade toebrengen, en dat is nog steeds van rokers niet onomstotelijk bewezen, zijn ze vrij in hun handelen. Bovendien mag van een ontwikkelde bevolking, zoals de Nederlandse, verwacht worden dat 'ze er samen wel uitkomen'.
- rechtvaardigheid (gelijke behandeling van mensen, eerlijke verdeling van lusten en lasten): deze eenzijdige campagne, evenals de Tabakswet, verdeelt de lasten van de oplossing van rookoverlast niet evenredig over beide bevolkingsgroepen.